

Kerkelijk ritueel voor alternatieve relaties?

Johan BONNY, Roger BURGGRAEVE en Ilse VAN HALST publiceren boek over gezinspastoraal

- ▶ Klassieke huwelijk blijft na te streven ideaal
- ▶ Bonny acht ritueel voor holebi's en samenwonenden mogelijk
- ▶ Tweede huwelijk kan niet, tweede kans wel

Christof BOUWERAERTS

Op 11 oktober verschijnt bij Lannoo *Mag ik? Dank je. Sorry. Vrijmoedige dialoog over relaties, huwelijk en gezin*. Daarin geeft Ilse Van Halst, journaliste bij Kerk & leven, gesprekken weer die ze voerde met bisschop Johan Bonny van Antwerpen en moraaltheoloog en salesiaan Roger Burggraeve na de bisschoppensynodes over het gezin in 2014 en 2015.

In navolging van paus Franciscus' brief *De vreugde van de liefde* kiezen de auteurs niet voor een moraliserende benadering vanuit de kerkelijke leer over het gezin, maar stellen ze scherp op een pastorale praktijk die uitgaat van geleidelijke groei naar dat ideaal. „Welke andere keuze heb je als herder dan die om met je schapen, ook met hen die niet de kudde volgen, op weg te gaan?“, vraagt mgr. Bonny zich af.

Volgens de auteurs leidt het geen twijfel dat het klassieke huwelijk, als basis voor een stabiel gezinsleven, een evangelisch ideaal is waarvan jongeren te leren hebben en dat de Kerk moet blijven verdedigen. Niet elke vorm van relatiebeleving is immers gelijkwaardig. Duurzaamheid en exclusiviteit blijven voorname onderscheidingscriteria.

„Alleen kunnen we onmogelijk langer stellen dat er geen andere vormen van verbondsliefde mo-

gelijk zijn dan het – heteroseksuele – huwelijk. Dergelijke verbondsliefde vinden we ook bij jonge mensen die samenwonen en een gezin willen stichten, bij een man en een vrouw die ongehuwd samenwonen, bij homoseksuelen en lesbische koppels, die in exclusiviteit en duurzaamheid een relatie opbouwen met uitzicht op meer“, zegt Roger Burggraeve.

In een opmerkelijke passage in het hoofdstuk over ongehuwd samenwonen denkt de bisschop luidop na over nieuwe kerkelijke rituelen. „Kan ik als bisschop een ritueel aanreiken gelijkaardig aan het kruisje dat ouders aan hun kinderen geven, maar dan aan gelovigen die samenwonen en die elkaar het beste toewensen, in het licht van Gods aanwezigheid?“, zegt hij. „Een kruisje is geen sacrament, maar behoort wel tot de orde van de 'heilige tekens en gebaren'. Kunnen we in de Kerk tussen het 'niets' voor de

Niet elke relatievorm is gelijkwaardig

ongehuwd samenwonenden en het 'alles' van het sacramentele huwelijk geen schakeringen inbouwen die duidelijk erkennen wat er 'reeds' is, en tegelijk laten zien wat er 'nog niet' is?“

Holebikoppels kunnen eveneens streven naar een exclusieve en duurzame relatie. Toch sluit de diepe symbolische band tussen het geslachtsverschil en de vruchtbaarheid uit dat hun relatie uitgroeit tot een heuse sacramentele verbintenis. „De vraag is of we alles in één model moeten persen“, vraagt mgr. Bonny zich echter af. „Moeten we niet evolu-

eren naar een diversiteit van rituelen waarin we de liefdesrelatie tussen homoseksuelen ook vanuit kerkelijk en gelovig perspectief kunnen erkennen?“

Ook de houding tegenover gescheidenen in een nieuwe relatie vraagt om onderscheiding. „De kwestie van de communicatie voor hertrouwde echtgescheidenen moet zorgvuldig overwogen worden“, stelt de bisschop van Antwerpen. „Het gaat hier niet over een algemeen 'ja' of een algemeen 'neen', maar over een afweging. Je moet oordelen op basis van de individuele situatie van de mensen in kwestie. Of beter gezegd, zij kunnen en moeten daarover mee oordelen aan de hand van een aantal criteria.“

Sterker nog, mgr. Bonny meent dat de Kerk in sommige gevallen een tweede relatie zou kunnen inzegenen: „Van oudsher kent de orthodoxe Kerk de bevestiging van een nieuwe relatie om redenen van barmhartigheid, waardoor je als koppel opnieuw een plaats krijgt in de gemeenschap. Deze nieuwe zegen is echter geen herhaling of vervanging van het eerste sacramentele huwelijk. Dat was en blijft uniek.“

Kortom, pasklare antwoorden bieden de auteurs ons niet. Wel doet de bisschop van Antwerpen een volgende stap in het zoekproces dat hij in september 2014 opstartte met zijn open brief *Synode over het gezin*.

Johan Bonny, Roger Burggraeve & Ilse Van Halst, *Mag ik? Dank je. Sorry. Vrijmoedige dialoog over relaties, huwelijk en gezin*, Lannoo, Tielt, 2016, 224 blz., 19,99 euro, ISBN 978 94 0143 825 4.

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be



STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Sherpa's van het geloof

„Het moet september 1996 zijn geweest. De telefoon rinkelde. We waren nog jong en we woonden nog niet lang in onze huidige woonplaats. Toch had zuster Maria, destijds de drijvende kracht in onze parochie, ons telefoonnummer gevonden. Mijn echtgenote nam de telefoon op. Of ze het zag zitten om vormselcatechese te geven? „Ik niet,“ hoorde ik mijn vrouw zeggen, „maar ik geef u mijn man door.“ Welke man durft dan nog nee te zeggen?“

Twintig jaar later is catechist-zijn een deel van mijn identiteit geworden. Daarmee maak ik deel uit van een ploeg van duizenden mensen. De meesten ken ik niet persoonlijk, maar ik weet wat ze doen. Overal in Vlaanderen en Brussel begeleiden ze mensen op weg naar een belangrijke gebeurtenis: een huwelijk, het doopsel van een kindje (of volwassene), de eerste communie of het vormsel. Catechisten zijn meer dan leermeesters, ze zijn tochtgenoten. Sherpa's die mensen helpen bij de beklimning, zonder zelf de vedette te zijn.

In dit nummer van Kerk & leven plaatsen we hen in het zonnetje. In ons Dossier (zie bladzijden 10 en 11) leggen we uit wat catechese vandaag is en brengen we verslag uit van de catechistenbedevaart naar Rome. Op onze diocesane pagina's (bladzijden 16 en 17) laten we catechisten uit uw bisdom aan het woord.

Wat verwacht de Kerk eigenlijk van haar catechisten? Mensen het geloof en de Kerk leren kennen. Dat lijkt eenvoudig, maar het is heel wat. Onze samenleving telt gelukkig heel wat mensen die met waarden en spiritualiteit bezig zijn, maar de vertaalslag naar een concreet geloof in een concrete God is heel wat moeilijker, laat staan de stap naar de katholieke Kerk. Catechisten kunnen in het beste geval rekenen op een beetje voorkennis bij de kinderen en hun ouders, maar moeten soms bijna van nul beginnen. Ze nemen jonge en minder jonge mensen mee op een ontdekkingsreis vol vragen en antwoorden. Wie is Jezus? Wat verlangt Hij van ons? Wat betekent de Kerk daarbij? Wat doen die kerk-gangers eigenlijk op zondag? Vragen genoeg.

Iedere catechist kent daarbij het spanningsveld tussen het ideaal en de realiteit. Het ideaal is een catechese die naadloos aansluit bij de plaatselijke kerkgemeenschap. De realiteit is omgaan met kinderen die – net zoals hun ouders – nog weinig voeling hebben met die gemeenschap, tenzij op bijzondere momenten. Catechisten zijn derhalve bruggenbouwers tussen droom en werkelijkheid. Het zijn evenwichtskunstenaars die jonge mensen en hun familie laten proeven van de Kerk, maar tegelijk weten dat ze geen wonderen kunnen verrichten. Rijden en omzien dus. Met hoop als brandstof. Hopen op het grote, maar ook vreugde vinden in het kleine.

Makkelijk is het allemaal niet. Veel geloofsgemeenschappen worstelen met een gebrek aan catechisten. Mensen haken af en het is moeilijk om nieuwe vrijwilligers te ronselen. Voor hen enkele tips uit eigen ervaring. Doe geen algemene oproep, maar spreek enkele mensen heel concreet aan. Mensen van wie u meent dat ze uit het juiste hout zijn gesneden. Tweede tip: wees niet terughoudend, durf aan te dringen. Mensen hebben soms een zet in de juiste richting nodig. En als ze vandaag niet toehappen, vraag het dan volgende week nog eens. Maak duidelijk dat de plaatselijke kerkgemeenschap hun hulp echt nodig heeft.

Ook voor de mensen die aangesproken worden met de vraag of ze catechese willen geven, heb ik een tip. Zeg niet te snel: „Dat is niets voor mij.“ Of: „Ik heb geen tijd.“ Bent u fit van lichaam en geest? Vindt u het geloof en de Kerk belangrijk genoeg om door te geven aan de volgende generatie? Kunt u zich inleven in de leefwereld van jonge mensen? Dan is „ja“ het beste antwoord. Er zijn honderden redenen om nee te zeggen, maar finaal maakt enkel een ja het verschil. Gewoon durven te springen dus. Neem dat maar van mij aan, twintig jaar na dat telefoontje van zuster Maria.„



Je nieuwe relatie na je scheiding kan vindplaats van God zijn, maar geen sacrament. © Image Select

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be